

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ: Ο Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ
(1939-1945)**

ΕΝΟΤΗΤΑ 45

**Τα προμηνύματα και τα αίτια του
Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.**

Διδάσκουσα: Φανή Γεωργή

Λέξεις - κλειδιά

- Προμηνήματα
- Αίτια
- Χίτλερ, Μουσολίνι, Τσάμπερλαιν, Νταλαντιέ
- Άξονας Ρώμης – Βερολίνου
- Αντιδιεθνιστικό Σύμφωνο
- «Πολιτική κατευνασμού»
- Συμφωνία του Μονάχου
- Γερμανικό προτεκτοράτο
- Σύμφωνο μη επίθεσης ή Σύμφωνο Ρίμπεντροπ – Μολότοφ
- Ολοκληρωτικά και επιθετικά καθεστώτα, αυτόκλητοι «σωτήρες».

Προμηνύματα του πολέμου

Προμήνυμα: σημάδι, ένδειξη, η οποία προειδοποιεί για κάτι που επίκειται ΣΥΝ.:
προαγγέλματα: Γ. Μπαμπινιώτη, *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*, Κέντρο Λεξικολογίας, Αθήνα, 1998, σελ.1501

«Τα προμηνύματα του πολέμου πύκνωναν από τις αρχές της δεκαετίας του 1930.»

Στρατιωτικά γεγονότα των ετών 1931 -1936

- Το 1931 η Ιαπωνία καταλαμβάνει την κινεζική επαρχία της Μαντζουρίας.
- Το 1934 η Γερμανία εγκαταλείπει την Κοινωνία των Εθνών. (βλ. σελ. 98)
- Το 1936 η Γερμανία καταλαμβάνει τη στρατιωτική ζώνη της Ρηνανίας.
- Το 1936 Γερμανία και Ιταλία παρέχουν στήριξη στο φασίστα Φράνκο κατά τον ισπανικό εμφύλιο.

Ιστορικοί όροι

- **Άξονας Ρώμης – Βερολίνου:**
Είναι η συμμαχία που σύναψαν το 1936 ο Χίτλερ (Γερμανία) και ο Μουσολίνι (Ιταλία).
- **Αντιδιεθνιστικό Σύμφωνο:**
υπογράφηκε από τη Γερμανία, την Ιταλία και την Ιαπωνία και στόχευε στην καταπολέμηση του κομμουνισμού και στην υποστήριξη του φασισμού.

Στρατιωτικά γεγονότα των ετών 1937 - 1938

- Το 1937 η Ιαπωνία ξεκίνησε πόλεμο εναντίον της Κίνας.
- Το 1938 η Γερμανία καταλαμβάνει την Αυστρία.
- Την ίδια χρονιά ο Χίτλερ αρχίζει να απειλεί τη Δ. Τσεχοσλοβακία.

Ιστορικοί όροι

- «Πολιτική κατευνασμού: Η Βρετανία και η Γαλλία αποφάσισαν να ακολουθήσουν πολιτική κατευνασμού δηλαδή να υποχωρήσουν στις γερμανικές απειλές (που αφορούσαν τη Δ. Τσεχοσλοβακία).
- Συμφωνία του Μονάχου: στις 29 – 30 Σεπτεμβρίου 1938, οι πρωθυπουργοί της Βρετανίας Τσάμπερλαϊν και της Γαλλίας Νταλαντιέ υπέγραψαν με τους Χίτλερ και Μουσολίνι τη συμφωνία του Μονάχου με την οποία η Βρετανία και η Γαλλία αποδέχονταν την προσάρτηση της Δ. Τσεχοσλοβακίας στη Γερμανία.
- Αμέσως μετά ο Χίτλερ προχώρησε στη διάλυση της Τσεχοσλοβακίας και στην κατάληψη της Δ. Τσεχοσλοβακίας (1939)

Η πηγή είναι πρωτογενής:

Είναι άρθρο της εφημερίδας Daily Express, με ημερομηνία 30 Σεπτεμβρίου (η ημερομηνία της υπογραφής της συμφωνίας του Μονάχου).

- *Οι άντρες και οι γιοι σας δεν θα πάνε στον πόλεμο.*
- *Και τώρα ας επιστρέψουμε στις δουλειές μας. Αρκετά μας ταλαιπώρησαν και μας σύγχυσαν οι απειλές που πλανιόνταν όλον αυτόν τον καιρό πάνω από την ήπειρό μας.*
- Ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος είχε προκαλέσει τεράστιες υλικές και ανθρώπινες απώλειες στη Γαλλία και στη Μ. Βρετανία. Οι απλοί άνθρωποι δεν επιθυμούσαν να ζήσουν ένα νέο πόλεμο. Γι΄ αυτό το δημοσίευμα της βρετανικής εφημερίδας υμνεί την πολιτική του πρωθυπουργού Τσάμπερλαϊν. Η πολιτική ηγεσία Μεγ. Βρετανίας και Γαλλίας αντιλαμβάνεται λοιπόν ότι οι Ευρωπαίοι μετά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο επιθυμούν την ειρήνη με κάθε θυσία. **Πόσο μάλλον αν η θυσία αυτή αφορούσε μια άλλη χώρα, στη συγκεκριμένη περίπτωση την Τσεχοσλοβακία.**

- Η συγκεκριμένη υπόσχεση "Οι άντρες σας και οι γιοι σας δε θα πάνε στον πόλεμο" θυμίζει το προεκλογικό επιχείρημα του "Δημήτριου Γούναρη που υποσχόταν τον τερματισμό του πολέμου" πριν τη μικρασιατική καταστροφή, ο οποίος εκμεταλλεύτηκε το ότι ένα "σημαντικό τμήμα της ελληνικής κοινωνίας είχε κουραστεί από την πολεμική προσπάθεια που είχε ξεκινήσει χρόνια πριν με τους βαλκανικούς πολέμους".(σελ.105)

Και στις δύο περιπτώσεις οι πολιτικοί προσπάθησαν να παραπλανήσουν τον λαό με τον ίδιο τρόπο.

"Γλωσσικό ύφος" και στόχος του άρθρου

- Το άρθρο έχει καθαρά προπαγανδιστικό στόχο, να ενισχύσει δηλαδή την πολιτική του Τσάμπερλαϊν, να τον κάνει συμπαθή προς τον αγγλικό λαό και να τον πείσει για την ορθότητα της συνεργασίας της Μεγ. Βρετανίας με την ναζιστική Γερμανία.
- Φράσεις όπως: «Ας έχετε ήσυχη τη συνείδησή σας. Ας ευχαριστείτε τον Θεό. Ο λαός της Μεγ. Βρετανίας και τα παιδιά σας είναι ασφαλείς.[...] Αν πρέπει να υπάρχει κάποιος νικητής ας επιλέξουμε τον Τσάμπερλαϊν.»
Έχουν καθαρά προπαγανδιστικό χαρακτήρα.

Προπαγάνδα

Η με κάθε μέσο συστηματική προσπάθεια μονόπλευρου επηρεασμού της κοινής γνώμης προς ορισμένη κατεύθυνση. (Γ. Μπαμπινιώτη, *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*, Κέντρο Λεξικολογίας, Αθήνα, 1998, σελ.1503)

Ενθουσιασμένοι Λονδρέζοι επευφημούν τον Τσάμπερλαϊν (διακρίνεται στο παράθυρο πάνω δεξιά) μετά την υπογραφή της συμφωνίας του Μονάχου.

- Ο κόσμος επευφημεί (κραυγάζει) υπέρ του Τσάμπερλαϊν γι' αυτό έχει σηκωμένα από τον ενθουσιασμό του τα χέρια.
- Η φωτογραφία ενισχύει τον προπαγανδιστικό χαρακτήρα του άρθρου υπέρ της πολιτικής του Τσάμπερλαϊν.
- Η πηγή κάθε άλλο παρά αντικειμενική είναι. Είναι στρατευμένη υπέρ του Τσάμπερλαϊν. Για μια αντικειμενική άποψη, θα πρέπει να δούμε κείμενα και άρθρα της εποχής που έχουν αντίθετη άποψη.